

és ítéletében a tiszta tartamengedményen felül annak 50 százalékos illetékét is megítélte a biztosítónak. Nézetem szerint ez az ítélet a törvény helyes interpretációján alapszik és ezért érdemesnek tartom indokolásából a következő részeket kimemelni:

„A szerződésileg kikötött mellékilletményeket a biztosításonál a felperes tartamengedménnyel csökkentett biztosítási díjak után számította, holott tartamengedmények hiányában a mellékilletmények a teljes díj után számíttatnak.

A felperes tehát az alperesnek a szerződés 10 évi fennállásának reményében a mellékilletményeket a tartamengedmény után elengedte.“

„Alperes a tartamengedmény után elengedett mellékilletményeket is kár címén a felperesnek megtéríteni tartozik és pedig tekintet nélkül arra, hogy a biztosítási szerződésekben számszerűleg ki voltak-e tüntetve, vagy sem, mert az igazolható tényleges kár a biztosítónak akkor is megtérítendő, ha annak összege a kötvényekből esetleg ki nem tűnik.“

Sőt az ítélet a biztosítási novella 2. §-ának rendelkezésére is hivatkozik, amikor kimondja, hogy:

„A vitás mellékilletmények a felperest annál inkább megilletik, mert az 1927. évi X. t.-c. 2. §-a értelmében is a biztosítási díjjal egy tekintet alá esnek azok a pénzbeli mellékszolgáltatások, melyeket a biztosítási szerződés, vagy jogszabály alapján a biztosítottnak a biztosító részére fizetnie kell.“

A pereszes alperes az ítéletet a kir. Kuriánál felülvizsgálati kérelemmel támadta meg, érdeklődéssel várjuk tehát a Kuria döntését e perben, amely bíróságainknak e kérdésben ma még divergáló joggyakorlatát hivatva lesz egy mederbe terelni.

Dr. B. Z.

Ténykérdés és jogkérdés. A felülvizsgálat körének problémája már az 1893-iki sommás eljárási törvény idejében is sok gondot okozott. Az akkori elhatárolást túlmerevnek tartották s ezért a Pp. tágitott a korlátokon és lényegében csak a bizonyítékok mérlegelését vonta el a felülvizsgálati bíróság elől, kiindulva abból, hogy ez maradon fenntartva ama bíróság részére, amely előtt a tanuvallomás és a fél eskü alatti vallomása, no meg némileg a szakértő véleménye is elhangzik, hogy a közvetlenség elve ne szenvedjen csorbát.

A kir. Kuria gyakorlata — körülbelül az összeomlás óta — mintha az igazság keresése körüli buzgalmában néha túllépné ezeket a részére szabott és már amúgy is a legvégsőkig enyhévé tett határokat. Látunk ítéleteket és feloldó végzéseket, amelyek nyilvánvalóan a másodbíróság előtt tett vallomásoknak azzal ellentétes mérlegelésén fordulnak meg, ami az indokolásban csak éppen azért nem jut nyílt kifejezésre, hogy a törvény betűjével ellenmondásba ne kerüljön. Szem elől tévesztődik ilyenkor valami, amit éppen annak az anyagi igazságnak az érdekében kell kimelni, amelynek keresése során a Kuria azt figyelmen kívül hagyja, az t. i., hogy *a tárgyalási jegyzőkönyv csak fölötté tökéletlen és hézagos tükörképe annak a val-*

lomásnak, amelyet megrögzít. Még a szószerinti gyorsírói feljegyzés is csak torzképet nyújthatna, mert az sem rögzíti meg a vallomást tevő egyén egy-egy önkéntelen mozdulatát, elpirulását vagy elsápadását, egy-egy kínos szünetet a válaszadás előtt stb. Hát még az a jegyzőkönyv, amely már csak az elnök lelkületén á'szűrődött rövid foglalatot ad, amelyből tehát nem tűnik ki például, hogyan igyekszik a vallomást tevő egyén a kérdés lényege mellett elsiklani, hogyan tér vissza újra és újra arra a konstrukcióra, amelyet magának előre összeállított és amelyből a gyakorlott elnök öt unfalan kizökkenti, hogyan viselkedik a szembesítés során azon a szokásos mondaton túl is, hogy mindegyik fél fenn'artotta vallomását stb.

Amikor tehát például a másod- (vagy az első-) bíróság megállapította, hogy a tanu vagy a fél vallomása habozó vagy határozatlan volt, a kir. Kuria, szerény nézetünk szerint, túllépi a felülvizsgálat körének a törvény intenciójában elképzelt határvonalát, amikor — a tárgyalási jegyzőkönyv alapján nem látván ilyen habozást vagy határozatlanságot — azon az alapon dönt, hogy ez a vallomás határozott és hiteltérdemlő. A másodbíróság ellenkező megállapítása — legalább is ebből kell kiindulni — éppen amaz imponderabiliák hatása alatt keletkezett, amelyek az iratokból ki nem tűnnek és amelyek a bíró észlelésének egyik legértékesebb alkateleme. S ezek az imponderabiliák utóbb már nem is pótolhatók, mert természetes, hogy a tanu vagy a fél, akit netán másodszer hallgatnak ki, már okult az esetből, jobban vigyáz magára, erősebb szuggesztiója alatt áll annak a célnak, amelyet vallomásával el akar érni.

A bizonyítékok mérlegelése nemesak közvetlen és nyílt alakjában, hanem közvetett megnyilatkozásaiban is el van vonva a felülvizsgálati bíróság elől. Ez nem formalizmus és ósdi elmarado'tság, hanem fontos következménye a közvetlenség elvének, amely a modern perjog egyik sarkalatos pillére. Éppen mert a közvetlenség teljes érvényrejuttatása amugy is fölötte nehéz, — hiszen már a tanu és a fél vallomása mint bizonyító eszköz is csak halvány pótlása a bíró megvalósíthatlan közvetlen észlelésének, — kell annak minden legkisebb megnyilvánulásán is féltő gonddal örködnünk. M.

Jogélet

Magyary Géza

A hétköznapi élet az eleven ember mellett is úgy ment el, hogy szürkeségnek vélte egy magasröptü léleknek minden feltünéstől való irtózását. Pedig ez a szürke ember színes egyéniség, súlyos belső értékek hordozója volt. A huszadik század első éveiben került fel előző jogakadémiai professzorkodása után a budapesti egyetemre,